

Perskaitykite kūrinių ir atsakykite į 1–13 klausimus.

Vincas Mykolaitis
Pirmoji lietuviška knyga, 1948 m.

Lygiai prieš 400 metų Karaliaučiaus mieste vienintelėje Jono Veinreicho spaustuvėlėje buvo baigta spausdinti nedidelė 80 puslapių knygelė, kurios antraštinėje vinjetėje buvo toks įrašas: „Catechismusa prasty Szadei, Makslas skaitima raschta yr giesmes del krikszczianistes bei del berneliu iaunu nauiey sugulditas Karaliauczui VIII. dena Meneses Sausia, Metu uszgmima Diewa M.D. XLVII.“ Knygelės buvo atspausta nedaug, apie 200 egz., menku šriftu, nedarniai sudėliotomis antraštėmis, – darbas, matyt, greitosiomis atliktas, raginant ir prižiūrint ne kokiam dideliam ponui, bet universiteto studentui Martynui Mažvydui, lietuviui.

Nei jis pats, nei niekas kitas tada nė manyti nepamanė, koks garbingas likimas laukia tos kuklios knygelės. Be jokios globos ji buvo paleista į skaitytojus lietuvininkus ir žemaičius, kuriems pati siūlėsi pirmaisiais prakalbos žodžiais:

Bralei seseris imkiet mani ir skaitikiet
Ir tatai skaitidami permanikiet.

Bet ėmė ją ir skaitė tik vienas kitas kunigas, vienas kitas studentas, parapinės mokyklos mokytojas, vargonininkas, vienas kitas bajoras, – tik reti laimingieji, kurie anais laikais mokėjo skaityti. Broliai ir seserys iš liaudies ją tegalėjo matyti iš tolo anų laimingųjų rankose. Bet ir aniems ne visur ji buvo mielas svečias: vieni, būtent reformuotojo tikėjimo platintojai, ja džiaugėsi ir iš jos giesmes giedojo, kiti, būtent Romos katalikų bažnyčios šalininkai, ją keikė ir degino, nuodėmės bausmėmis baidė nuo jos tikinčiuosius. Ir taip, amžiams slenkant, Martyno Mažvydo knygelė nyko, darėsi kaskart vis retesnė, kol, pagaliau, pasiliko vienintelis žinomas jos egzempliorius Karaliaučiaus archyvo dulkėse, jeigu ir tas pats nebus žuvęs karo liepsnose ir griuvėsiuose.

1. Kada išleista pirmoji lietuviška knyga?

- A) 1947-10-08
- B) 1547-01-08
- C) 1548-01-08
- D) 1547-08-01
- E) teisingo atsakymo nėra

2. Įrašykite tinkamą žodį.

... **puslapių knygelė**

- A) aštuonių dešimčių
- B) 80
- C) aštuoniasdešimties
- D) aštuom
- E) teisingi A ir C atsakymai

3. Nurodykite žodžio **vinjetė** leksinę reikšmę.

- A) portretinių nuotraukų rinkinys
- B) piešinėlis kuriai nors knygos daliai papuošti
- C) pirmasis puslapis
- D) pirmoji sakinio raidė
- E) teisingi A ir B atsakymai

4. Katekizmą skaitė ne visi, nes ... .

- A) buvo neįdomu
- B) retas kas mokėjo skaityti
- C) knygelė buvo skirta tik tam tikriems žmonėms
- D) katekizmas nebuvo skirtas plačiam skaitovų ratui
- E) tik išleista knygelė dingo

5. Martynas Mažvydas studijavo ... universitete.

- A) Vilniaus
- B) Veinreicho
- C) Karaliaučiaus
- D) Kauno
- E) Lvivo

6. Yra išlikę ... Katekizmo egzemplioriai.

- A) nėra išlikusių
- B) 3
- C) apie 20
- D) 2
- E) 1

7. Vienas iš Katekizmo egzempliorių saugomas ... .

- A) Vilniuje
- B) Karaliaučiuje
- C) Biržuose
- D) Torunėje
- E) teisingi A ir D atsakymai

8. Katekizmu labiausiai džiaugėsi ... .

- A) katalikai
- B) pagony
- C) reformatai
- D) Kryžiuočių ordinas
- E) spaustuvininkai

9. Katekizmo prakalbos autorystė įtvirtinta ... .

- A) akronimu
- B) anafora
- C) akrostichu
- D) ritmu
- E) alegorija

10. Pasak autoriaus, knygelė buvo ... išleista.

- A) prastai
- B) paskubomis
- C) nevykusiai

- D) nekaip
- E) visi atsakymai tinka

11. Nurodykite sakinio **Bet ėmė ją ir skaitė tik vienas kitas kunigas** tarinio (-ių) rūšį.

- A) suvestinis
- B) paprastasis
- C) grynasis
- D) mišrusis
- E) sudurtinis

12. Įvertinkite antrosios pastraipos 1-ojo sakinio prijungiamąjį dėmenį – ... .

- A) veiksnio
- B) papildinio
- C) tarinio
- D) pažyminio
- E) mišrusis

13. Nurodykite junginio **vienas kitas** sinonimą.

- A) niekas
- B) bet kas
- C) šis bei tas
- D) retas kuris
- E) tūlas

Perskaitykite kūrinį ir atsakykite į 14–27 klausimus.

Einu, bet nežinau, į kur nueisiu,
Ir gyvenu, bet palaidai ir be prasmės:
Ragaudamas gyvenimą kaip vaisių
Ir vėl jį nešdamas kaip naštą ant _____ .

Aš **klausiau** kunigų ir filosofų –

Atsakė jie, **išdėstė** viską **išsamiai**.

Bet man širdis ir šiandien lygiai sopa:
Kodėl pasaulis ir žmogus, ir visa tai?

Ir taip einu tolyn šio klausimo keliu
Po nežinios dangum, pavargusiu žingsniu,
Bet jei randu užsimiršimo smuklę pakely, –

Tai linksmas per dienas naktis puotauju,
Kol nuobodžio tarnai, **rimtuoliai rūškani**,
Vėl išmeta į klausimo kelius iš naujo.

14. Kūrinys parašytas 1944 m. Šarnelėje.

Jo autorius – ... .

- A) Ignas Šeinius
- B) Vytautas Mačernis
- C) Sigitas Geda
- D) Sigitas Parulskis
- E) Justinas Marcinkevičius

15. Įvertinkite kūrinio žanrą.

- A) epitafija
- B) poema
- C) sonetas
- D) satyra
- E) giesmė

16. Lyrinio subjekto pasaulėjautai būdingas ... .

- A) nuolatinis ieškojimas
- B) pasipūtimas
- C) smalsumas
- D) skurdas
- E) tinkami A ir C atsakymai

17. Įvertinkite lyriniam subjektui aktualų klausimą.

- A) gebėjimas užsimiršti
- B) linksmybių stoka
- C) egzistencijos esmė
- D) žmonių nuovargis
- E) kunigų ir filosofų ginčai

18. Poetinės raiškos priemonės, vartojamos pirmame posmelyje.

- A) palyginimai
- B) akronimai
- C) metaforos
- D) inversijos
- E) tinkami A ir C atsakymai

19. Kiek dalyvių pavartota tekste?

- A) 1
- B) 2
- C) 0
- D) 3
- E) teisingo atsakymo nėra

20. Gyvenimas kūrinyje įprasminamas kaip ... .

- A) kelionė per amžinybę
- B) smuklių paieška
- C) nuotykių grandinė
- D) diskusijos su filosofais
- E) tinkami A ir B atsakymai

21. Įvertinkite fonetinius reiškinius žodžiuose **išdėstė, išsamiai**.

- A) priebalsių suduslėjimas/priebalsių išnykimas
- B) priebalsių suskardėjimas/balsių susilieėjimas
- C) priebalsių suskardėjimas/priebalsių suskardėjimas
- D) priebalsių supanašėjimas/priebalsių asimiliacija
- E) balsių asimiliacija/priebalsių susilieėjimas

22. Nurodykite žodžio **sopa** sinonimą.

- A) vengia
B) džiūgauja
C) skauda
D) verkia
E) liejasi
23. Kas šiame kontekste lemia žodžio **klausiau** (antras posmelis) leksinę reikšmę?
A) kirčio vieta
B) skiemens priegaidė
C) loginis kirtis
D) vieta sakinyje
E) visi atsakymai tinka

24. Kas yra lyrinio subjekto **nuobodžio tarnai**?
A) filosofai
B) kunigai
C) smuklių draugai
D) rūpimi klausimai
E) linksmos mintys

25. **Rimtuoliai rūškani** šiame sakinyje – ...
A) derinamasis pažymynys
B) priedėlis
C) pažymimasis žodis
D) nederinamasis pažymynys
E) teisingi A ir B atsakymai

26. Žodis, įrašytinas pirmo posmelio ketvirtoje eilutėje.
A) virvės
B) danties
C) šalies
D) nugaros
E) peties

27. Įvertinkite žodžių junginį (**per**) **dienas naktis**.
A) įterpinys
B) citata
C) frazeologizmas
D) perfrazavimas
E) paralelizmas

28. Nurodykite žodžio **palaidai** sinonimą.
A) nedorai
B) netvarkingai
C) pakrikai
D) paklusniai
E) tinkami A, B, C atsakymai

29. Parinkite frazeologizmą (-us) apie labai tolimus giminaičius.
A) vilką mini – vilkas čia
B) obuolys nuo obels netoli tenukris
C) giminė nuo pančio radimo

- D) devintas vanduo nuo kisieliaus
E) tinkami C ir D atsakymai

30. Kurioje eilutėje visi žodžiai ar jų junginiai parašyti taisyklingai?
A) rūstus, pusžalią daržovę, gūščioju
B) baiščiai, kalėjimas, švarraštis
C) aplinkkelis, pusseserė, grakštus
D) baugus, baigščiai, herojus
E) numegsiu, patriotas, sąmanos

Perskaitykite tekstą. Nurodykite pastraipas, kuriose yra 31–40 teiginiuose pateiktos mintys.

Sonata Šulcė Ne vien paplepėjimai

A. „Salono“ sąvoka, ir šiuo metu kartais vartojama įvardijant bendrą šeimos bei svečių priėmimo kambarį, XX a. pirmojoje pusėje buvo minima kalbant apie inteligentų, kultūros veikėjų rinkimosi ir diskusijų vietas. Įprastai šeimnininkai nustatytomis dienomis ir valandomis priimdavo rašytojus, menininkus, mokslininkus bei kitų profesijų atstovus, besidominčius kultūriniu gyvenimu.

B. Iki šiol vienas sudėtingiausių iššūkių – identifikuoti privačiose erdvėse vykusius susibūrimus, mat viešumas jiems nebuvo būdingas. Laikraščiuose nepasirodydavo informacija, kad tam tikrą dieną pas poną ar poniją X į saloną kviečiami svečiai. Todėl laikai ir prisiminimai yra pagrindinė medžiaga, padedanti nustatyti žmonių būrimosi vietas, arba, tiksliau sakant – asmenybes, aplink save telkusias panašiai mąstančius intelektualus. Viena jų buvo rašytoja, literatūros kritikė ir vertėja Sofija Kymantaitė-Čiurlionienė. 1926 m. ji savo namuose pradėjo organizuoti literatūrines kalbos popietes.

C. Tuo laikotarpiu tai buvo ištis neeiliniai išskirtinės erudicijos ir charizmos menininkus suburdavę susitikimai. Vincas Mykolaitis-Putinas, Juozas TumasVaižgantas, Kazys Boruta, Levas Karsavinas ir daugelis kitų to laikotarpio reikšmingiausių kūrėjų bei mokslininkų buvo S. Kymantaitės-Čiurlionienės salono lankytojai.

D. Saloną lydėjusią sėkmę rodo jo veiklos tęstinumas. S. Kymantaitės-Čiurlionienė svečius priiminėjo daugiau nei dešimtmetį, šią tradiciją išlaikė ir keisdama gyvenamąją vietą. Per keletą metų spėta sukurti ir išpuoselėti savitas tradicijas – kaip ir daugelis panašių vietų, šis salonas turėjo taisykles, viskas jame buvo gerai apgalvota.

E. Klaidinga būtų manyti, kad į salonus rinktasi tik smagiai paplepėti ar maloniai praleisti laiko. Štai S. Kymantaitė-Čiurlionienė pageidavo, kad jos namuose šeštadieniais būtų kalbama tik apie literatūrą, vertimų iš lietuvių ir užsienio kalbų situaciją. Taip buvo išvengiama neprasmingų pašnekusių, o susirinkusieji galėdavo

tikslingai užsiimti numatyta veikla.

31. Nebuvo paprasta sužinoti susibūrimų vietas.

A) B) C) D) E)

32. Salonų susibūrimuose dalyvaudavo kultūrai neabejingi žmonės.

A) B) C) D) E)

33. Renginiams viešumas nebuvo priimtinas.

A) B) C) D) E)

34. Kas gi tas „salonas“?

A) B) C) D) E)

35. Savaitgaliai – populiarūs intelektualų veikloje.

A) B) C) D) E)

36. Sofija Kymantaitė-Čiurlionienė buvo vertėja.

A) B) C) D) E)

37. Salonų veikloje vadovautasi tam tikra tvarka.

A) B) C) D) E)

38. Malonūs pašnekesiai nebuvo susibūrimų tikslas.

A) B) C) D) E)

39. Labai išsilavinę žmonės dalyvaudavo diskusijose.

A) B) C) D) E)

40. Veiklos tęstinumas – svarbus salono požymis.

A) B) C) D) E)